

El 96% dels nens de l'Estat espanyol passen unes quatre hores diàries davant la televisió

Sand, Vidal Alcover i el periodisme

MONTSERRAT MINOBIS

Per qüestions d'ofici (periodista, és clar!) he rellegit aquests últims dies l'obra de George Sand *Un hivern a Mallorca*, que ha editat l'Editorial Moll de Palma amb traducció, notes i pròleg del recordat Jaume Vidal i Alcover. Abans d'endinsar-me en el que ha cridat més la meua atenció d'aquesta relectura de l'obra d'aquesta dona tan anticonvencional i d'un caràcter, també, tan rellevant, voldria remarcar la boníssima traducció de Vidal i Alcover i sobretot l'exhaustiu i aclaridor pròleg i les corresponents notes a peu de pàgina que ens fan més entenedors aquest *Un hivern a Mallorca*, la seva autora i les actituds dels mallorquins envers George Sand i Chopin durant la seva estada a Mallorca, que va comprendre un període prou llarg (del 8 de novembre de 1838 fins al dia 13 de febrer de 1839).

Vidal i Alcover, tant amb la traducció com en el pròleg i les notes, ens fa adonar que *Un hivern a Mallorca* és la crònica apassionada d'aquesta llarga estada de Sand, Chopin i els seus fills Solanger i Maurice. És un llibre de viatges, on una escriptora —definida com un dels arquetips del romanticisme liberal de l'època— sap, com ningú, reflectir l'esplèndida bellesa del paisatge mallorquí. I per contrast el xoc, tan evident, entre la societat mallorquina, molt poc oberta als corrents que George Sand i la seva obra representaven. Però no és pas d'això del que volia escriure exactament, sinó d'una reflexió que fa l'autora a l'entorn del *periodis-*

me que, tal com el vivim en l'actualitat —incidència de la premsa *gropa*, poca seriositat i rigorositat en el tractament de determinades qüestions; excessiva frivolització, poc respecte a la intimitat i a la vida privada de les persones i un llarg etcètera—, m'ha semblat d'una vigència molt remarcable. Salvant la distància i el context en què escriu les següents paraules George Sand, em sembla que en podem prendre nota: "...Es pot dir seriosament que el periodisme, aquesta primera i aquesta darrera de les coses, com hauria dit Esop, va crear per als homes una vida del tot nova, plena de progressos, d'avantatges i de preocupacions. Aquesta veu de la humanitat que ve cada matí en despertar-nos a contar-nos com ha viscut la humanitat el dia anterior, proclamant adés grans veritats, adés espantoses mentides, però marcant sempre cada una de les passes de l'ésser humà, i tocant totes les hores de la vida col·lectiva, ¿no és una cosa ben gran, malgrat totes les taques i misèries que s'hi troben? Però alhora que això és necessari al conjunt dels nostres pensaments i dels nostres actes, ¿no és ben espantós i ben repulsiu veure-ho al detall, quan la lluita és pertot arreu, i que setmanes, mesos, s'escolen en la injúria i l'amenaça, sense haver il·luminat una sola qüestió, sense haver marcat un progrés sensible?"

Qui vulgui reflexionar sobre aquest text, escrit en la primera meitat del segle XIX, que ho faci!

15

La violència dels nostres dies

FERMÍN BOCOS

Joves bosnians presoners de les milícies croates haurien estat obligats a transportar càrregues explosives per fer esclatar els camps de mines instal·lats pels volts de certs enclavaments defensats per tropes bosnianes. Aquests joves, lligats de mans i amb els explosius incorporats, haurien marxat en un estat d'angoixa suprema cap als letals camps minats on sabien del cert que els esperava una mort segura. *The Times* —acreditat degà de la premsa europea— encapçala aquesta setmana una de les seves edicions amb aquesta notícia esborronadora, àmpliament confirmada per diversos oficials del cos expedicionari britànic que, sota bandera de les Nacions Unides, desenvolupa tasques humanitàries en aquella zona de conflicte —igual que diverses unitats de les forces armades espanyoles.

A Madrid, durant el cap de setmana passat, un jove de vint i pocs anys va ser brutalment apallissat per uns desconeguts quan estava assegut, sol, en un banc d'una plaça pública a prop de casa seva. Segons les conjectures policials —que es basen en els resultats de l'autòpsia—, la víctima hauria rebut un primer cop al cap i després de caure a terra els seus agressors li haurien clavat cops de peu fins a deixar-lo malferit enmig d'un basal de sang. El jove, tot i ferit de mort, va aconseguir arribar fins a la porta de casa seva arrossegant-se, però va morir al cap d'unes hores després de ser traslladat a un hospital. Les característiques del crim han posat els investigadors en la pista de certs grups de joves *skins*, tristament famosos al centre de Madrid pels continus episodis de violència que busquen o provoquen. A aquesta *tribu urbana*, la senya d'identitat més comuna de la qual consisteix a dur el cap rapat a la manera dels *marines* nord-americans, li agrada adornar-se amb pesants botes militars de sola gruixuda i sivelles tallants. Caçadores de cuir, pantalons tipus *chester* d'ús comú en la milícia, diverses armes blanques, porres i bats de beisbol completen la seva tètrica impedimenta. Ac-

Joves bosnians que han estat usats com a bombes humanes; la mort d'un noi apallissat a Madrid; un altre atemptat d'ETA a Bilbao, i, finalment, el desenllaç judicial del cas dels nens assassins de Liverpool. Aquestes han estat quatre de les notícies més destacades d'aquesta setmana. Des de la perplexitat que produeix l'esclat continu de tanta barbàrie, l'autor reflexiona sobre la violència que ens envolta

tuen en grup —cinc o sis individus— i la seva sol ser una actitud provocadora sostinguda: una agressivitat tan il·limitada com gratuïta. Són amos d'una violència autocoemplaent i per això mateix esgarriposa.

A Bilbao, a començaments de setmana, va tornar a registrar-se un altre atemptat. La víctima —que es debat entre la vida i la mort— va ser en aquest cas un sergent major de la policia basca. Fredament, dos desconeguts li van disparar un tret al cap quan era a dins del cotxe, en companyia d'un dels seus fills. Joseba Goicoetxea —així es diu l'agent— és un home molt vinculat al Partit Nacionalista Basc des de fa molts anys, és

un home la biografia política del qual el descriu com un lluitador per les llibertats democràtiques (va estar empresonat a Carabanchel durant el període franquista) i de qui se sap que va tenir un paper preponderant en les investigacions que van culminar amb el desbaratament d'una de les xarxes d'extorsió dedicades per la banda terrorista ETA al cobrament de l'anomenat *impost revolucionari*. La joventut dels pistolers és la dada principal que retenen els acoquinats testimonis presencials de l'atemptat.

Altres casos presos al vol de la crònica social europea d'aquests set últims dies ofereixen quotidians i dramàtics exemples del pes de la violència en el temps que ens ha tocat viure. ¿D'on procedeix tanta ira, tanta irracionalitat, tanta ferocitat, o —segons els casos— tanta vesània, tanta demència? Són les condicions socials? És la política? ¿A quina lògica, o més ben dit, a quin món sense lògica —almenys coneguda— obeeix tal condensació de violència i, si val la paraula, tanta *naturalitat* en la seva expressió?

En aquesta galeria d'horroros, sens dubte podria ocupar un molt destacat retaulle el cas dels dos xavals anglesos de deu anys escassament, a qui un jurat de Liverpool acaba de declarar culpables del segrest, tortura i posterior assassinat d'un nen de dos. Els qui han jutjat la conducta dels dos juvenils criminals han confessat que van haver de decantar molts sentiments —entre d'altres el de la compassió que inevitablement susciten les criatures— i, amb un esforç de voluntat, admetre l'evidència de trobar-se davant dos petits monstres. Dues penoses realitats de sociòpates a mig fer.

Als Estats Units de Nord-amèrica, arran de la polèmica tramitació parlamentària d'un projecte de llei amb què s'ha perseguit la reducció de les facilitats amb què per aquelles terres qualsevol ciutadà pot comprar una arma de foc, hem conegut la dada esborronadora que hi ha més d'un miler de nens d'edats inferiors a quinze anys que anaven

—o van— regularment a l'escola proveïts d'una pistola automàtica o d'un revòlver.

Arribats en aquest punt, i per no estendre'ns més en el relat de fets relacionats amb la violència en els seus estats més degradants, em sembla que convé tornar a les preguntes elementals que formen el corollari de la nostra perplexitat d'espectadors contemporanis de tanta barbàrie: d'on procedeix tanta ira? Quin és el mal que hi ha a la base del nostre acumulat malestar social en aquest final de segle descregut, violent i amoral? Llegeixo unes declaracions del vell (71 anys) però cada dia més lúcid Cornelius Castoriadis en què potser es poden rastrejar algunes idees capaces de fer una mica de llum damunt la banda fosca dels comportaments humans amarats de violència. "Ningú no vol saber que és mortal, que es morirà, que no existeix el més enllà i que no hi ha cap retribució ni recompensa pel que ens passa en la vida. Ens oblidem —continua aquest formidable psicoanalista ficat en terres de filòsof— de tot això mirant la televisió... El consum, l'oci, són dispersió, tal com avui s'expressaria Pascal. La gent mira la televisió fins que s'adorm, i demà serà un altre dia. És aquest oblit el que hi ha en l'apatia i l'embrutiment que es viu avui. L'home contemporani —conclou Castoriadis— és com un nen una mica ximple que se sent infeliç però que desitja compensar aquesta infelicitat amb un Nintendo, un videojoc o les *Tortugues Ninja*."

O amb la violència, podríem afegir, a la vista de tot el que passa al voltant nostre. La violència més inquietant de totes les violències, que ens pot triar a cegues com a víctimes. Em refereixo a aquella que, per expressar el seu insuperable grau de maldat, acostumem a dir-ne violència gratuïta.

Fermín Bocos és periodista
(Trad. Clara Sandaran)